

prima instanță: N. Mazur
instanța de apel: N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță

nr. 3ra-175/17

DECIZIE

01 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Valeriu Ifodi
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Ifodi
împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al
Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei și a prejudiciului moral
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, prin care
a fost admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției al Ministerului
Afacerilor Interne al Republicii Moldova, casată hotărârea Judecătoriei Centru,
mun. Chișinău din 04 februarie 2016 și emisă o nouă hotărâre de respingere a
acțiunii

constată:

La 24 noiembrie 2015, Valeriu Ifodi a depus cerere de chemare împotriva
Inspectoratului General al Poliției al MAI cu privire la încasarea datoriei și a
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că prin ordinul nr. 25 ef. din 12 mai 1991 a
fost angajat în bază de contract în cadrul organelor Ministerului Afacerilor Interne
a Republicii Moldova, unde a activat până la 11 iunie 2014, în total 23 ani 26 zile,
demisionând conform ordinului nr. 335 ef.

La momentul eliberării din serviciu, în legătură cu pensionarea, i-a fost
calculată indemnizația unică în corespundere cu vechimea calendaristică de
serviciu în poliție în sumă totală de 77726,61 lei, fiind reținută suma de
10927,07 lei sub formă de impozit pe venit.

Suma indemnizației calculată în mărime de 66799,54 lei i s-a achitat peste
12 luni, la 02 iunie 2015.

Indică că în perioada de timp, de la 06 iunie 2014 până la 02 iunie 2015, rata inflației a constituit 8,1 %, prin urmare suma indemnizației unice trebuia să constituie 84022,46 lei.

Susține că Inspectoratul General al Poliției al MAI nu numai că nu i-a achitat la timp indemnizația, dar a și impozitat-o, în conformitate cu prevederile art. 20 lit. g) Cod fiscal.

Remarcă că potrivit prevederile art. 6 Cod civil, legea civilă nu are caracter retroactiv.

Astfel, consideră că indemnizația unică a fost supusă impozitării ilegal.

Afirmă că prin neachitarea la timp a indemnizației unice și impozitării ilicite i s-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin epuizare emoțională estimat la 5 000 lei

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 512, 669 Cod civil, art. 166-167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției al MAI în beneficiul lui suma impozitată în mărime de 10 927,07 lei ca impozit pe venit reținut incorect, suma de 6 295,85 lei rata inflației pentru perioada 06 iunie 2014 – 02 iunie 2015 și suma de 5 000 lei paguba morală, în total 22 215,92 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 04 februarie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, a fost încasat de la Inspectoratul General al Poliției al MAI în beneficiul lui Valeriu Ifodi suma de 10 927,07 lei, reținută ilegal cu titlu de impozit pe venit și suma de 6 295,85 lei cu titlu de dobânda de întârziere, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției al MAI, casată integral hotărârea primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

La 04 ianuarie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Valeriu Ifodi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată considerând că a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Având în vedere prevederile art. 65 alin. (2) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, susține că Inspectoratul General al Poliției al MAI a avut obligația de plată a tuturor garanțiilor sociale, rezultate din încetarea contractului individual de muncă.

Astfel, potrivit certificatului nr. 17394 întocmit de Inspectoratul de Poliție Bălți la eliberarea din serviciu i-a fost calculată indemnizația unică în sumă totală de 77726,61 lei, fiind reținută suma de 10927,07 lei sub formă de impozit.

Remarcă că potrivit modificărilor operate la Codul fiscal începând cu 01 mai 2015 au fost abrogate prevederile art. 20 lit. g) Codul fiscal, care stabileau ca tip de venit neimpozabil indemnizația actualmente, acest tip de venit cade sub incidența art. 18 lit. o) Cod fiscal, ca sursă de venit impozabilă ce urmează să fie inclusă în venitul brut al contribuabilului, iar din suma indemnizației care urmează

a fi achitată începând cu data de 01 mai 2015, dată când au intrat în vigoare modificările sus-menționate, entitatea este obligată să impoziteze acest venit în modul general stabilit.

În context, menționează că indemnizația unică în legătură cu pensionarea sa, urma a fi achitată în ziua eliberării din funcție, dată când guvernau prevederile Codului fiscal care stipulau neimpozitarea indemnizațiilor de concediere. Consideră că această indemnizație nu urma a fi impozitată, chiar dacă aceasta a fost achitată cu întârziere, deoarece în corespundere cu art.6 alin. (1) Cod civil, legea civilă nu are efect retroactiv.

Prin urmare concluzia instanței de apel precum că angajatorul aplică la efectuarea plăților în beneficiul salariatului legislația în vigoare la data efectuării plății, adică la 02 iunie 2015, este neîntemeiată rezultată din interpretarea eronată a legii.

Indică că achitarea indemnizației în legătură cu pensionarea în cazul său este o situație juridică constituită anterior intrării în vigoare a Legii nr.71 din 12 aprilie 2015.

Subliniază că acțiunile Inspectoratului General al Poliției al MAI manifestate prin neachitarea în termen rezonabil a indemnizației unice de concediere pot fi interpretate ca o nejustificată tergiversare a plăților pecuniare legale, din care motive consideră că este îndreptățit să solicite pentru fiecare zi de întârziere 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 03 noiembrie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 92). Informație cu privire la data recepționării copiei deciziei de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și parțial hotărârea primei instanțe și de a emite în partea dată o nouă hotărâre din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

La caz, se constată că Valeriu Ifodi, prin acțiunea înaintată în instanța de judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției al MAI, a solicitat încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției al MAI în beneficiul lui suma impozitată în mărime de 10 927,07 lei ca impozit pe venit reținut incorect, suma de

6 295,85 lei ca rată a inflației pentru perioada 06 iunie 2014 – 02 iunie 2015 și suma de 5 000 lei paguba morală, în total 22 215,92 lei.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și a încasat de la Inspectoratul General al Poliției al MAI în beneficiul lui Valeriu Ifodi suma de 10 927,07 lei, reținută ilegal cu titlu de impozit pe venit și suma de 6 295, 85 lei cu titlu de dobânda de întârziere, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției al MAI, instanța de apel l-a considerat întemeiat pe care l-a admis și a casat integral hotărârea primei instanțe și a pronunțat o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea soluției date, instanța de apel, cu referire la prevederile art. 20 lit. g) Cod fiscal, în redacția Legii nr. 71 din 12 aprilie 2015, în vigoare din 01 mai 2015, a reținut că angajatorul Inspectoratul General al Poliției al MAI aplică la efectuarea plăților în beneficiul angajatului legislația fiscală în vigoare la data efectuării plății, iar, în speță, la data achitării indemnizației unice de concediere 02 iunie 2015, Codul fiscal instituia obligația apelantului de a reține din indemnizația de concediere în mărime de 77726,61 lei achitată lui Valeriu Ifodi impozitul pe venit.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a pricinii.

Astfel, actele cauzei denotă cu certitudine că prin ordinul nr. 25 ef. din 12 mai 1991, Valeriu Ifodi a fost angajat în bază de contract în cadrul organelor afacerilor interne (f. d. 6-10).

Este cert și faptul că prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 335 ef. din 06 iunie 2014, a fost încetat serviciul în poliție, precum și contractul individual de muncă cu Valeriu Ifodi, în corespundere cu Legea cu privire la cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, conform art. 47 alin. (1), lit. c), la împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie al Plutonierului adjutant de Poliție Valeriu Ifodi, polițist al Serviciului Patrulare al Secției Securitate Publică a Inspectoratului de Poliție Bălți al IGP al MAI, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI, cu achitarea indemnizației unice de concediere în conformitate cu art. 65 alin. (2) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 (f. d. 12).

Conform prevederilor art. 65 alin. (2) lit. c) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, în cazul eliberării din serviciu în legătură cu pensionarea sau din cauza reducerii personalului ori a lichidării subdiviziunii, polițistului i se acordă o indemnizație unică în corespundere cu vechimea calendaristică în serviciu în Poliție: a) de la 5 la 10 ani – în mărime de 6 salarii lunare; b) de la 10 la 15 ani – în mărime de 8 salarii lunare; c) de la 15 la 20 de ani – în mărime de 10 salarii lunare; d) de la 20 la 25 de ani – în mărime de 14 salarii lunare; e) de la 25 la 30 de ani – în mărime de 16 salarii lunare; f) de la 30 de ani și mai mult – în mărime de 18 salarii lunare.

Este de menționat că, potrivit certificatului eliberat de către Inspectoratul de

Poliție Bălți cu nr. 17394 din 12 august 2015, la momentul eliberării lui Valeriu Ifodi din serviciu în legătură cu pensionarea, ultimului i-a fost calculată și indemnizația unică în corespundere cu vechimea calendaristică în serviciu în Poliție în sumă de 77726,61 lei (f. d. 13).

Totodată, certificatul menționat atestă că deși Valeriu Ifodi a fost concediat la 06 iunie 2014, suma indemnizației unice a fost achitată la 02 iunie 2015 în mărime de 66799 lei, fiind reținut impozitul pe venit în mărime de 10927,07 lei.

Instanța de recurs apreciază ca neîntemeiat argumentul Inspectoratului General al Poliției al MAI, reținut, de altfel, și de către instanța de apel, precum că angajatorul Inspectoratul General al Poliției al MAI la efectuarea plăților în beneficiul angajatului aplică legislația în vigoare la data efectuării plății.

Or, indemnizația unică a fost calculată odată cu eliberarea lui Valeriu Ifodi din funcție și urma să fie achitată imediat la data concedierii angajatului, iar potrivit art. 20 lit. g) Cod fiscal, în vigoare la acea dată, indemnizațiile de concediere stabilite conform legislației, era o sursă de venit neimpozabilă.

Drept urmare, faptul că indemnizația de concediere calculată lui Valeriu Ifodi în mărime de 77726,61 lei a fost achitată numai la 02 iunie 2015 nu acordă dreptul Inspectoratului General al Poliției al MAI de a reține din suma dată impozitul pe venit.

În acest sens se va reține că legea fiscală nu are efect retroactiv, fapt ce direct rezultă din art. 3 alin. (4) Cod fiscal, potrivit căruia impozitarea se efectuează în baza prezentului cod și a altor acte normative adoptate în conformitate cu acesta, publicate în mod oficial, și care sunt în vigoare pe perioada stabilită pentru achitarea impozitelor și taxelor.

Așa fiind, este indubitabil că instanța de apel incorect a aplicat la caz prevederile art. 20 lit. g) Cod fiscal, în redacția Legii nr. 71 din 12 aprilie 2015, în vigoare din 01 mai 2015, or, achitarea indemnizației unice în legătură cu pensionarea lui Valeriu Ifodi a fost stabilită anterior modificărilor operate la art. 20 lit. g) Cod fiscal.

În context, la caz, au relevanță și dispozițiile art. 143 alin. (1) lit. a) Codul muncii, potrivit cărora dacă nu se contestă quantumul tuturor sumelor ce se cuvin salariatului de la unitate, efectuarea achitărilor se face în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care continuă să lucreze până în ziua eliberării din serviciu – în ziua eliberării.

Cu referire la prevederile enunțate, având în vedere că indemnizația unică în legătură cu pensionarea lui Valeriu Ifodi urma să fie achitată la data eliberării din funcție și că la această dată indemnizațiile de concediere erau stabilite ca surse de venit neimpozabile, indemnizația în mărime de 77726, 61 lei achitată la data de 02 iunie 2015, eronat a fost supusă impozitării.

Față de considerentele expuse se constată temeinicia concluziei primei instanțe cu privire la încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției al MAI în beneficiul lui Valeriu Ifodi suma de 10927, 07 lei reținute cu titlu de impozit pe venit.

În același timp, instanța de recurs relevă că prima instanță, încasând de la

Inspectoratul General al Poliției al MAI în beneficiul lui Valeriu Ifodi suma de 6295, 85 lei cu titlu de dobândă de întârziere a soluționat pricina cu încălcarea prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, care indică clar că instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Astfel, din cererea de chemare în judecată, susținută de Valeriu Ifodi pe parcursul examinării cauzei fără careva modificări, rezultă cert că ultimul a solicitat încasarea sumei de 6295,85 lei cu titlu de rată a inflației pentru perioada 06 iunie 2014 până la 02 iunie 2015 și nu cu titlu de dobândă de întârziere, astfel, instanța nefiind în drept să formuleze și să interpreteze acțiunea cu care a fost investită.

Distinct de aceste constatări, este de menționat că în conformitate cu prevederile art. 145 alin. (1) și (2) Codul muncii, compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reținerea acestuia a constituit cel puțin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar. Compensarea prevăzută la alin. (1) se efectuează separat pentru fiecare lună, prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflației calculat în modul stabilit.

Raportând la caz aceste prevederi legale, instanța de recurs conchide că obiectul litigiului în cauză nu ține de compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, dar a indemnizației unice de concediere, care nu intră în categoria plăților salariale.

Drept urmare, faptul dat dictează respingerea cerinței lui Valeriu Ifodi cu privire la încasarea sumei de 6295,85 lei cu titlu de rată a inflației pentru perioada 06 iunie 2014 până la 02 iunie 2015.

În alt aspect, instanța de recurs menționează că o cerință cu privire la încasarea de la Inspectoratul General al Poliției al MAI pentru fiecare zi de întârziere 0,1 la sută din suma neplătită în termen a fost invocată de către Valeriu Ifodi numai în cererea de recurs, în privința căreia, însă, instanța de recurs nu este în drept de a se expune.

Asta deoarece, după cum a fost menționat deja, o astfel de cerință de către Valeriu Ifodi nu a fost înaintată în prima instanță, iar în recurs nu pot fi înaintate cerințe noi, fapt ce direct rezultă din prevederile art. 442 alin. (1) CPC, care indică că, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Totodată, instanța de recurs relevă că prima instanță întemeiat a respins cerința lui Valeriu Ifodi cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Potrivit art. 329 alin. (1) Codul muncii, angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Însă pentru angajarea răspunderii patrimoniale pentru daune morale este

necesar să se dovedească elementele răspunderii civile, respectiv fapta ilicită a angajatorului, prejudiciul și legătura de cauzalitate.

În speță, însă, nu a fost probată vina angajatorului la întârzierea achitării indemnizației de eliberare din serviciu, or, după cum a fost menționat de către Inspectoratul General al Poliției al MAI, achitarea indemnizației la data de 02 iunie 2015 s-a produs din cauza insuficienței mijloacelor financiare, în acest sens, poziția Inspectoratului General al Poliției al MAI fiind argumentată prin faptul că datoria menționată nu a fost posibil de stins de la începutul anului, deoarece legea bugetară anuală nu a fost adoptată înainte de expirarea anului bugetar și conform legislației în vigoare s-a activat cu buget provizoriu până la aprobarea legii bugetare anuale. Și numai după intrarea în vigoare a Legii bugetare anuale de la 28 aprilie 2015, au fost identificate surse financiare pentru stingerea datoriei la plata indemnizațiilor la concediere, formate la situația din 01 aprilie 2015, care a fost achitată în luna iunie 2015(f. d. 25).

Față de cele ce preced și reieșind din faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de instanțele de judecată, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Valeriu Ifodi, de a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016 și parțial hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04 februarie 2016 și anume în partea prin care a fost încasat de la Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeiu Ifodi suma de 6295, 85 lei cu titlu de dobândă de întârziere și de a emite în partea dată o hotărâre nouă prin care a respinge cerința lui Valeriu Ifodi cu privire la încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova suma de 6295,85 lei cu titlu de rată a inflației pentru perioada 06 iunie 2014 - 02 iunie 2015, ca neîntemeiată. În rest, hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04 februarie 2016 de a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se admite recursul declarat de Valeriu Ifodi.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016 și parțial hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04 februarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Ifodi împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei și a prejudiciului moral și anume în partea prin care a fost încasat de la Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul lui Valeriu Ifodi suma de 6295, 85 lei cu titlu de dobândă de întârziere și se emite în partea dată o hotărâre nouă prin care:

Se respinge cerința lui Valeriu Ifodi cu privire la încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova suma de 6295,85 lei cu titlu de rată a inflației pentru perioada 06 iunie 2014 - 02 iunie 2015, ca neîntemeiată.

În rest, hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 04 februarie 2016 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Ala Cobăneanu